T096 ATĐ 8 (10) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q49-Kiền Độ Tri-Tám Đạo

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 227

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 49

Chöông 3: KIEÀN ÑOÄ TRÍ

Phaåm 1: TAÙM ÑAÏO, Phaàn 4

Nieäm giaùc chi töông öng vôùi hyû giaùc chi. Hyû giaùc chi ñeàu ôû trong nhoùm. Theå cuûa nieäm giaùc chi töông öng vôùi hyû giaùc chi, khoâng töông öng vôùi nieäm giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc neân töï theå khoâng töông öng vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Cuøng vôùi nieäm giaùc chi, cuõng töông öng vôùi hyû giaùc chi: Nghóa laø tröø söï töông öng cuûa nieäm giaùc chi. Vì sao? Vì nieäm giaùc chi kia coù nhieàu neân tröø ñi. Vaø nieäm giaùc chi, hyû giaùc chi ñi chung trong nhoùm, laø töï theå cuûa nieäm giaùc chi, hyû giaùc chi. Caùc taâm sôû khaùc ñeàu töông öng vôùi caû hai. Phaùp töông öng kia laø gì? Ñoù laø taùm ñaïi ñòa, möôøi ñaïi ñòa thieän, ñòa coù giaùc quaùn thì coù giaùc quaùn. Vaø taâm khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi, nieäm giaùc chi, nghóa laø khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi nieäm giaùc chi. Phaùp khoâng töông öng ñoù laø gì? Ñoù laø thieàn Vò chí, trung gian, ñeä tam, ñeä töù, theå cuûa nieäm giaùc chi trong ba Voâ saéc, khoâng töông öng vôùi nieäm giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc neân töï theå khoâng töông öng vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Cuõng khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì trong caùc ñòa kia khoâng coù hyû. Caùc phaùp taâm, taâm sôû khaùc, trong ñaây ñeàu noùi taát caû taâm voâ laäu, laïi voâ dö, höõu dö, phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu, saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh, taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Nhö nieäm giaùc chi hyû giaùc chi, nieäm giaùc chi chaùnh kieán, chaùnh giaùc, cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi nieäm giaùc chi, cuõng töông öng vôùi chaùnh nieäm chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Duø cho töông öng vôùi chaùnh nieäm, cuõng töông öng vôùi nieäm giaùc

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 228

chi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Nhö nieäm giaùc chi, thì giaùc chi traïch phaùp, tinh tieán, khinh an, ñònh, xaû, chaùnh phöông tieän (chaùnh tinh tieán), chaùnh nieäm, chaùnh ñònh, cuõng noùi nhö theá. Caùc phaùp töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi, cuõng töông öng vôùi chaùnh kieán chaêng? Ñaùp: Neáu phaùp töông öng vôùi chaùnh kieán thì cuõng töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi. Coù phaùp naøo töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi maø chaúng phaûi chaùnh kieán hay khoâng? Ñaùp: Coù, chaùnh kieán ñaõ khoâng goàm nhieáp phaùp töông öng vôùi traïch phaùp giaùc chi. Phaùp ñoù laø gì? laø phaùp töông öng vôùi taän trí, trí voâ sinh. Caùc phaùp töông öng vôùi tinh tieán giaùc chi thì cuõng töông öng vôùi chaùnh phöông tieän phaûi khoâng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Neáu töông öng vôùi chaùnh phöông tieän, thì cuõng töông öng vôùi tinh tieán giaùc chi phaûi chaêng Ñaùp: Ñuùng vaäy! Caùc phaùp töông öng vôùi ñònh giaùc chi, cuõng töông öng vôùi chaùnh ñònh phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Neáu töông öng vôùi chaùnh ñònh, thì cuõng töông öng vôùi ñònh giaùc chi phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Caùc phaùp töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng töông öng vôùi khinh an giaùc chi chaêng? Ñaùp: 1. Hoaëc töông öng vôùi hyû giaùc chi, khoâng töông öng vôùi khinh an giaùc chi, cho ñeán taïo ra boán tröôøng hôïp: Hyû ñoái vôùi taát caû taâm voâ laäu, khoâng ñoái vôùi taát caû ñòa. Khinh an ôû trong taát caû taâm voâ laäu, cuõng toàn taïi ñoái vôùi taát caû ñòa. Töông öng vôùi hyû giaùc chi, chaúng phaûi töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Khinh an giaùc chi töông öng vôùi hyû giaùc chi. Hyû giaùc chi ñeàu coù trong nhoùm, theå cuûa khinh an giaùc chi töông öng vôùi hyû giaùc chi, khoâng töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töï theå khoâng töông öng vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi.

2. Töông öng vôùi khinh an giaùc chi, chaúng phaûi töông öng vôùi hyû giaùc chi, ñoù laø hyû giaùc chi, khinh an giaùc chi ñi chung trong nhoùm. Theå cuûa hyû giaùc chi töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töï theå khoâng töông öng vôùi töï theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hyû giaùc chi khaùc khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa khinh an giaùc chi. Phaùp aáy laø gì? Ñoù laø thieàn Vò chí, thieàn trung gian, ñeä tam, ñeä Töù thieàn trong ba Voâ saéc. Phaùp töông öng cuûa khinh an giaùc chi töông öng vôùi khinh an giaùc chi, chaúng phaûi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì trong ñòa kia khoâng coù hyû. 3. Töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng töông öng vôùi khinh an giaùc chi, nghóa laø tröø khinh an giaùc chi, töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Vì sao? Vì nhieàu neân döùt tröø! Khinh an giaùc chi hyû giaùc chi ñeàu coù trong nhoùm, tröø töï theå, caùc phaùp taâm, taâm sôû khaùc ñeàu töông öng vôùi hai. Phaùp ñoù laø gì? Ñoù laø chín ñaïi ñòa, chín ñaïi ñòa thieän. ÔÛ ñòa coù giaùc, coù quaùn thì coù giaùc, quaùn vaø taâm. 4. Chaúng phaûi töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng chaúng phaûi töông öng vôùi khinh an giaùc chi, laø hyû giaùc chi khoâng töông öng khinh an giaùc chi. Phaùp ñoù laø gì? Laø thieàn Vò chí, thieàn trung gian, ñeä tam, ñeä Töù thieàn trong ba Voâ saéc. Theå cuûa khinh an giaùc chi khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì trong ñòa ñoù khoâng coù hyû, neân cuõng khoâng töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töï theå khoâng töông öng vôùi

töi theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Caùc phaùp taâm, taâm sôû khaùc, trong ñaây ñeàu noùi taát caû laø taâm voâ laäu. Laïi taâm höõu laäu, phaùp taâm sôû, höõu dö voâ dö, cuõng saéc voâ vi, Taâm Baát Töông Haønh. Caùc phaùp nhö theá v.v... khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng khoâng töông öng vôùi khinh an giaùc chi. Nhö hyû giaùc chi vaø khinh an giaùc chi, hyû giaùc chi vaø xaû giaùc chi, chaùnh phöông tieän, chaùnh nieäm, chaùnh ñònh, cuõng noùi gioáng nhö theá. Caùc phaùp töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng töông öng vôùi chaùnh kieán chaêng? Hyû ôû trong taát caû taâm voâ laäu, khoâng ôû nôi taát caû ñòa. Chaùnh kieán ôû trong taát caû ñòa, khoâng toàn taïi trong taát caû taâm voâ laäu, cho neân ñöôïc laäp ra boán tröôøng hôïp lôùn: 1. Töông öng vôùi hyû giaùc chi, chaúng phaûi chaùnh kieán: nghóa laø chaùnh kieán töông öng vôùi hyû giaùc chi. Hyû giaùc chi ñi chung trong nhoùm. Theå cuûa chaùnh kieán töông öng vôùi hyû giaùc chi, khoâng töông öng vôùi chaùnh kieán. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töi theå khoâng töông öng vôùi töi theå, nhö tröôùc ñaõ noùi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 230

Chaùnh kieán khaùc khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa hyû giaùc chi. Phaùp ñoù laø gì? Laø taän trí, trí voâ sinh trong Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn. Phaùp töông öng cuûa hyû giaùc chi ñi chung trong nhoùm. Khoâng töông öng vôùi chaùnh kieán. Vì sao? Vì laø nhoùm cuûa ngöôøi khaùc. 2. Töông öng vôùi chaùnh kieán, chaúng phaûi hyû giaùc chi, nghóa laø hyû giaùc chi töông öng vôùi chaùnh kieán. chaùnh kieán ñi chung trong nhoùm. Theå cuûa hyû giaùc chi töông öng vôùi chaùnh kieán, khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töi theå khoâng töông öng vôùi töi theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa chaùnh kieán. Phaùp aáy laø gì? Ñoù laø thieàn Vò chí, thieàn trung gian, ñeä tam, ñeä Töù thieàn trong ba Voâ saéc. Phaùp töông öng cuûa chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi, vì trong ñòa kia khoâng coù hyû. 3. Töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng töông öng vôùi chaùnh kieán: Tröø chaùnh kieán töông öng vôùi hyû giaùc chi, tröø hyû giaùc chi töông öng vôùi chaùnh kieán, coøn laïi laø caùc phaùp taâm, taâm sôû khaùc. Phaùp ñoù laø gì? Ñoù laø taùm ñaïi ñòa, möôøi ñaïi ñòa thieän. ÔÛ ñòa coù giaùc, coù quaùn thì coù giaùc, quaùn vaø taâm. 4. Khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi, cuõng khoâng töông öng vôùi chaùnh kieán, nghóa laø chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Phaùp ñoù laø gì? laø thieàn Vò chí, thieàn trung gian, ñeä tam, ñeä Töù thieàn trong ba Voâ saéc. Theå cuûa chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì trong ñòa kia khoâng coù hyû. Khoâng cuøng vôùi töông öng chaùnh kieán. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töi theå khoâng töông öng vôùi töi theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi chaùnh kieán. Phaùp aáy laø gì? Laø Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, taän trí, trí voâ sinh ñeàu coù trong nhoùm. Theå cuûa hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi chaùnh kieán. Vì sao? Vì laø nhoùm cuûa ngöôøi khaùc. Khoâng töông öng vôùi hyû giaùc chi. Vì sao? Vì ba vieäc, neân töi theå khoâng töông öng vôùi töi theå, nhö tröôùc ñaõ noùi. Taâm, phaùp taâm sôû khaùc, phaùp ñoù laø gì? Laø thieàn Vò chí, thieàn trung gian, ñeä tam, ñeä Töù thieàn trong ba Voâ saéc. Taän trí, trí voâ sinh ñeàu coù trong nhoùm. Taâm, phaùp taâm sôû höõu laäu, saéc voâ vi, taâm baát töông öng haønh. Nhö hyû

giaùc chi vaø chaùnh kieán, hyû giaùc chi vôùi chaùnh giaùc, chaùnh giaùc ñoái vaø chaùnh kieán, cuõng noùi gioáng nhö theá. Theá naøo laø chaùnh kieán theá tuïc? Theá naøo laø chaùnh trí theá tuïc? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Luaän tröôùc laø caên baûn cho vieäc soaïn luaän naày. Luaän tröôùc

ñaõ noùi: theá naøo laø kieán? Theá naøo laø Trí? Theá naøo laø tueä? Maø khoâng noùi: Theá naøo laø chaùnh kieán theá tuïc? Theá naøo laø chaùnh trí theá tuïc? Do luaän tröôùc laø phaàn caên baûn ñeå taïo neân luaän naày. Nay vì muoán phaân bieät roäng neân soaïn luaän naày. Laïi coù ngöôøi noùi: Sôû dó soaïn luaän naày vì hoaëc coù ngöôøi noùi: Tueä thieän töông öng vôùi yù thöùc khoâng hoaøn toaøn laø taùnh cuûa kieán, nhö Phaùi Thí duï giaû noùi. Thuyeát ñoù laø gì? Ñoù laø keá naêm thöùc sinh taâm con ngöôøi coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng, khi cheát! Hoûi: Vì sao thuyeát kia noùi keá naêm thöùc sinh chaúng phaûi taùnh kieán? Nhö naêm thöùc khoâng theå phaân bieät ñöôïc tính caùch sinh theo thöù lôùp kia, yù thöùc cuõng khoâng theå phaân bieät, laøm sao coù theå khôûi nghieäp thaân, mieäng chaúng phaûi taùnh kieán? Ñaùp: Vì haønh cuûa kieán ôû beân trong, haønh cuûa thaân, mieäng laø ôû beân ngoaøi. Vì sao taâm luùc cheát chaúng phaûi kieán? Ñaùp: Do kieán coù theá löïc, coøn tueää kia, yeáu keùm. Hoûi: Phaùi Thí duï giaû ñaõ noùi nhö theá, vaäy laøm sao hieåu ñöôïc Kinh Phaät? Nhö noùi: Luùc ngöôøi saép cheát, phaùp taâm, taâm sôû thieän ñi chung vôùi chaùnh kieán? Ñaùp: Ngöôøi kia noùi raèng: Phaät noùi: Khi ngöôøi cheát, taâm noái tieáp nhau tröôùc kia chöù chaúng phaûi taâm luùc cheát. Vì ngaên döùt yù cuûa ngöôøi noùi nhö theá, cuõng noùi yù laø heát thaûy tueä thieän höõu laäu töông öng vôùi yùù thöùc, ñeàu laø taùnh cuûa kieán neân soaïn luaän naày! Theá naøo laø chaùnh kieán theá tuïc? Ñaùp: Laø tueä thieän höõu laäu töông öng vôùi yù thöùc. Theá laø theá naøo? Nghóa laø töông öng vôùi giaùc baát tònh, nieäm An-na-ban-na, nieäm xöù, töông öng vôùi phaùp Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, Theá ñeä nhaát, töông öng vôùi thieàn Voâ löôïng, giaûi thoaùt, thaéng xöù, Nhaát thieát xöù. Chaùnh kieán theá tuïc, ña soá nhö ñoái vôùi nöôùc boán bieån, trong ñaây, noùi sô löôïc veà phaàn thoâ! Theá naøo laø chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: Tueä thieän höõu laäu töông öng vôùi yù thöùc. Noùi theá laø theá naøo? Ñaùp: Töông öng Giaùc baát tònh, cho ñeán chaùnh trí theá tuïc, thöôøng nhö ñoái vôùi nöôùc boán bieån lôùn. Vaø naêm thöùc töông öng vôùi tueä thieän. Noùi nhö theá laø sao? Nhaõn thöùc thieän töông öng, cho ñeán töông öng thaân thöùc thieän. Nhaõn thöùc thieän töông öng vôùi tueä. Ñieàu naày laø theá naøo? Ñaùp: Nhö thaáy cha meï, Phaät, Bích-chi Phaät, Thanh vaên vaø nhöõng

choã toân troïng thì sinh khôûi tueä töông öng vôùi nhaõn thöùc thieän, nhó thöùc thieän. Vieäc naày theá naøo? Ñaùp: Nhö nghe lôøi noùi cuûa Phaät, lôøi noùi cuûa cha meï, lôøi noùi ôû nhöõng choã toân troïng thì sinh khôûi nhó thöùc thieän! Ba thöùc thieän khaùc, ngöôøi thöôøng chaúng theå khôûi ñöôïc, chæ tröø ngöôøi tu haønh, quaùn ñoaøn thöïc, laø coù khaû naêng khôûi ba thöùc thieän. Ñaõ noùi theå taùnh,

nay seõ noùi veà söï gioáng nhau khaùc nhau. Neáu laø chaùnh kieán theá tuïc, cuõng laø chaùnh trí theá tuïc chaêng? Ñaùp: Neáu laø chaùnh kieán theá tuïc, thì cuõng laø chaùnh trí theá tuïc. Coù khi naøo chaùnh trí theá tuïc, chaúng phaûi chaùnh kieán theá tuïc hay khoâng? Ñaùp: Coù! Ñoù laø naêm thöùc töông öng vôùi tueä thieän. Chaùnh kieán theá tuïc goàm nhieáp chaùnh trí theá tuïc, hay chaùnh trí theá tuïc goàm nhieáp chaùnh kieán theá tuïc? Ñaùp: Chaùnh trí theá tuïc goàm nhieáp chaùnh kieán theá tuïc, chaúng phaûi chaùnh kieán theá tuïc goàm nhieáp chaùnh trí theá tuïc. Khoâng goàm nhieáp nhöõng gì? Ñoù laø naêm thöùc töông öng tueä thieän. Neáu thaønh töïu chaùnh kieán theá tuïc, thì coù thaønh töïu chaùnh trí theá tuïc phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Neáu thaønh töïu chaùnh trí theá tuïc, thì coù thaønh töïu chaùnh kieán theá tuïc phaûi chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Ai laø ngöôøi thaønh töïu chaùnh kieán theá tuïc, chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: Ngöôøi khoâng döùt caên thieän. Noùi chung, laø nhöõng ngöôøi khoâng döùt caên thieän nhöng coù nhieàu ít. Hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu trí thieän kieán coõi Duïc, hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu coõi Saéc. Hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu coõi Duïc, coõi Saéc. Hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu kieán, Trí coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc. Do vieäc naày, neân noùi chung laø ngöôøi khoâng döùt caên thieän, nhöng coù ít, nhieàu. Hoûi: Neáu döùt chaùnh kieán cuûa theá tuïc, thì cuõng döùt chaùnh trí cuûa theá tuïc phaûi khoâng? Ñaùp: Ñuùng vaäy! Neáu döùt chaùnh trí cuûa theá tuïc, thì cuõng döùt chaùnh kieán cuûa theá tuïc phaûi khoâng?

Ñaùp: Ñuùng vaäy! Ai döùt chaùnh kieán, chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: A-la-haùn. Noùi chung laø A-la-haùn. Ngöôøi khaùc thì coù ít nhieàu. Neáu lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù, döùt chaùnh kieán, chaùnh trí cuûa taùm ñòa, cho ñeán lìa duïc coõi Duïc, chöa lìa duïc Sô thieàn, döùt chaùnh trí, chaùnh kieán cuûa moät ñòa. Cho neân, toùm laïi laø noùi A-la-haùn, ngöôøi khaùc thì coù ít, nhieàu! Hoûi: Vì sao goïi laø theá tuïc? Vì huûy hoaïi neân noùi laø theá tuïc, hay ñoù laø choã ñaët chaân cuûa tham neân noùi laø theá tuïc? Neáu do huûy hoaïi maø noùi laø theá tuïc, thì ñaïo voâ laäu cuõng huûy hoaïi, leõ ra laø theá tuïc? Neáu do ñoù laø choã ñaët chaân cuûa tham maø noùi laø theá tuïc, giaän döõ, si meâ cuõng laø choã ñaët chaân? Ñaùp: Neân noùi raèng: Do huûy hoaïi, neân noùi laø theá tuïc. Hoûi: Neáu vaäy thì ñaïo voâ laäu cuõng huûy hoaïi, vaäy cuõng laø theá tuïc hay sao? Ñaùp: Neáu söï huûy hoaïi taêng tröôûng ñoái vôùi höõu. Ñaïo voâ laäu tuy coù bò huûy hoaïi nhöng khoâng taêng tröôûng, ñoái vôùi höõu chæ khieán höõu toån bôùt! Laïi nöõa, söï huûy hoaïi coù theå laøm cho Höõu noái tieáp nhau, sinh giaø beänh cheát noái tieáp nhau. Ñaïo voâ laäu tuy bò huûy hoaïi, nhöng coù theå döùt tröø Höõu, khoâng khieán cho sinh giaø beänh cheát noái tieáp nhau. Laïi nöõa, neáu söï huûy hoaïi laø “ñaïo tích” cuûa khoå, taäp, laø ñaïo tích cuûa sinh giaø beänh cheát. Ñaïo voâ laäu duø bò huûy hoaïi nhöng laø dieät ñaïo tích cuûa khoå, taäp, dieät, ñaïo tích cuûa sinh giaø beänh cheát. Laïi nöõa, neáu söï huûy hoaïi laø thaân kieán, laø xöù thuoäc veà choã duyeân cuûa aùi söû, laø choã ñaët chaân cuûa tham giaän si, laø xöù coù nhöõng caáu ueá, ñoäc haïi, loãi laàm caën baõ

laãn loän gaén lieàn trong taùnh cuûa khoå, taäp, ñoù laø theá tuïc. Thaùnh ñaïo, traùi vôùi ñieàu ñoù neân khoâng goïi laø theá tuïc. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Laø choã ñaët chaân cuûa tham neân noùi laø theá tuïc. Hoûi: Neáu vaäy thì cuõng laø choã ñaët chaân cuûa caùc thöù giaän döõ, si meâ? Ñaùp: Neáu noùi laø choã ñaët chaân cuûa tham, thì cuõng laø choã ñaët chaân cuûa giaän, si. Hoûi: Neáu theá tuïc laø söï huûy hoaïi chaêng? Ñaùp: Coù khi theá tuïc chaúng phaûi huûy hoaïi, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Laø theá tuïc chaúng phaûi huûy hoaïi: Laø hai laäu quaù khöù, vò lai. 2. Laø huûy hoaïi, chaúng phaûi theá tuïc: Laø ñaïo ñeá hieän taïi.

3. Laø huûy hoaïi, cuõng laø theá tuïc: Laø hai laäu hieän taïi. 4. Chaúng phaûi huûy hoaïi, cuõng chaúng phaûi theá tuïc: Taát caû phaùp voâ vi cuûa ñaïo ñeá quaù khöù, vò lai. Kinh noùi: Tröôûng giaø Thöùc-Maät-Ñeà ñeán choã Phaät, baïch Phaät: Baïch Ñöùc Theá toân! Noùi ngöôøi theá tuïc laø sao? Phaät baûo Thöùc-Maät-Ñeà: Vì huûy hoaïi, neân noùi laø theá tuïc. Laïi hoûi: Nhöõng gì laø huûy hoaïi? Phaät baûo Thöùc Maät Ñeà: Nhaõn nhaäp laø huûy hoaïi, cho ñeán yù nhaäp laø huûy hoaïi. Hoûi: Ñöùc Theá toân vì sao noùi nhaäp laø theá tuïc? Ñaùp: Vì ngöôøi ñöôïc Phaät hoùa ñoä. Ngöôøi ñöôïc Phaät hoùa ñoä neân nghe nhaäp laø theá tuïc, beøn ñöôïc hieåu bieát giaùc ngoä, neân Phaät noùi nhaäp laø theá tuïc. Hoûi: Huûy vaø hoaïi coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Huûy laø voâ thöôøng cuûa khoaûng saùt-na. Hoaïi laø voâ thöôøng luùc thaân hoaïi. Laïi nöõa, huûy laø voâ thöôøng teá, hoaïi laø voâ thöôøng thoâ. Laïi nöõa, huûy laø voâ thöôøng cuûa phaùp beân trong, hoaïi laø voâ thöôøng cuûa phaùp beân ngoaøi. Laïi nöõa, huûy laø phaùp soá cuûa chuùng sinh, hoaïi laø phaùp soá phi chuùng sinh. Theá naøo laø kieán voâ laäu? Theá naøo laø trí voâ laäu? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Luaän tröôùc laø caên baûn ñeå soaïn luaän naày. Luaän tröôùc ñaõ noùi: Theá naøo laø kieán? Theá naøo laø Trí? Theá naøo laø tueä? Nhöng khoâng noùi roõ: Theá naøo laø kieán voâ laäu? Theá naøo Trí voâ laäu? Vì muoán phaân bieät roäng, neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, vì muoán noùi veà phaùp ñoái trò gaàn, neân tröôùc noùi: Theá naøo chaùnh kieán theá tuïc? Theá naøo chaùnh trí theá tuïc? Phaùp naøo laø ñoái trò gaàn cuûa theá tuïc ñoù? Ñoù laø kieán, Trí voâ laäu! Neân soaïn luaän naày. Theá naøo laø kieán voâ laäu? Ñaùp: Laø tueä voâ laäu khaùc khoâng thuoäc veà taän trí, trí voâ sinh. Tueä voâ laäu khaùc laø phaùp naøo? Laø taùm nhaãn trong kieán ñaïo, taùm trí cuûa Höõu hoïc, chaùnh kieán cuûa Voâ hoïc. Theá naøo laø trí voâ laäu? Ñaùp: Laø tueä voâ laäu khaùc, tröø caùc nhaãn trong kieán ñaïo. Tueä voâ laäu khaùc ñoù laø phaùp naøo? Laø taùm trí cuûa Höõu hoïc, Voâ hoïc. Ñaõ noùi theå taùnh cuûa kieán trí, nay seõ noùi veà söï gioáng nhau vaø khaùc

nhau cuûa kieán, trí: Caùc kieán voâ laäu laø Trí voâ laäu chaêng? Ñaùp: Hoaëc laø kieán voâ laäu chaúng phaûi trí voâ laäu, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Laø kieán voâ laäu, chaúng phaûi trí voâ laäu: Laø caùc nhaãn trong kieán ñaïo. Vì sao? Vì caùc nhaãn kia coù töôùng cuûa kieán, voâ töôùng cuûa trí. 2. Laø trí

voâ laäu, chaúng phaûi kieán voâ laäu: Laø taän trí, trí voâ sinh. Vì sao? Vì trí kia coù töôùng cuûa trí, voâ töôùng cuûa kieán. 3. Laø kieán voâ laäu, cuõng laø Trí voâ laäu: Tröø caùc nhaãn trong kieán ñaïo, laø taän trí, trí voâ sinh, tueää voâ laäu khaùc. Kieán, Trí kia laø gì? Laø taùm trí cuûa Höõu hoïc, chaùnh kieán cuûa Voâ hoïc. Vì sao? Vì kieán, trí kia laø töôùng cuûa kieán, cuõng laø töôùng cuûa trí. 4. Chaúng phaûi laø kieán voâ laäu, cuõng chaúng phaûi trí voâ laäu: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Neáu phaùp ñaõ laäp, danh ñaõ neâu, ñaõ noùi thì tröø ñi. Ngoaøi ra, ñoái vôùi phaùp khaùc chöa laäp, danh chöa xöng, chöa noùi taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Phaùp ñoù laø gì? Laø haønh aám, taïo ra boán tröôøng hôïp naày. Taát caû tueä voâ laäu taïo ra ba tröôøng hôïp. Coù töôùng cuûa kieán, töôùng cuûa Trí, nghóa laø phaùp khaùc coù haønh aám, boán aám töông öng, baát töông öng vaø phaùp voâ vi taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Ñoù goïi laø tröø ngaàn aáy vieäc treân. Söï goàm nhieáp cuõng gioáng nhö theá. Neáu thaønh töïu kieán voâ laäu, thì coù thaønh töïu Trí voâ laäu phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu thaønh töïu Trí voâ laäu, cuõng thaønh töïu kieán voâ laäu. Coù khi naøo thaønh töïu kieán voâ laäu, maø chaúng phaûi Trí voâ laäu chaêng? Ñaùp: Coù, khi truï trong khoå phaùp nhaãn. Hoûi: Veà lyù, nhaát ñònh caâu hoûi laø goàm nhieáp thaønh töïu chöù khoâng noùi veà döùt. Hoûi: Vì sao khoâng noùi döùt? Ñaùp: Neáu noùi maø ñoái vôùi vaên khoâng röôøm raø thì noùi. Toân giaû Ca- chieân-dieân-töû kia, cho ñeán moät saùt-na cuõng khoâng xaû ñeå taïo ra vaên phaân bieät. Neáu choã ñaõ noùi ñoái vôùi vaên theâm röôøm: Nhö nöôùc boán bieån, vaên nghóa ñeàu noùi sô löôïc. Laïi nöõa, do caáu ueá neân phaûi döùt tröø. Phaùp voâ laäu khoâng coù caáu ueá, neân khoâng döùt. Hoûi: Neáu phaùp voâ laäu khoâng döùt, thì kinh Phaät noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Tyø-kheo! Neáu caùc thaày ñaõ hieåu phaùp duï veà chieác beø, thì

phaùp coøn neân döùt huoáng chi chaúng phaûi phaùp! Ñaùp: Döùt coù hai thöù: 1. Döùt tröø aùi. 2. Döùt tröø xaû. Trong ñaây noùi veà xaû döùt tröø xaû. Phaùp voâ laäu duø khoâng coù döùt tröø aùi maø vaãn coù xaû döùt. Vì coù xaû döùt neân noùi: Caùc Tyø-kheo! Xaû boû Thaùnh ñaïo ñaõ döùt heát laäu. Vì nhôù ôn, neân thöôøng khôûi Thaùnh ñaïo hieän ôû tröôùc, chòu khoå cuûa caùc thöù thaân, ñoù laø khoå nhö nhöùc ñaàu v.v... Cho neân Ñöùc Phaät noùi raèng: Tyø-kheo neân bieát, vieäc neân laøm cuûa Thaùnh ñaïo, ta ñeàu ñaõ laøm xong, leõ ra phaûi boû ñaïo naày ñeå vaøo Nieát-baøn. Nhö ngöôøi nöông vaøo chieác beø ñeå sang soâng, vì nhôù ôn neân ñaàu ñoäi vai mang chieác beø. Ngöôøi khaùc baûo: naày em trai! Vieäc chieác beø neân laøm ñeàu ñaõ laøm xong. Nay em neân boû, tuøy yù maø ñi! Vieäc boû ñaïo vaøo Nieát-baøn kia cuõng gioáng nhö theá. Theá naøo laø phaùp? Theá naøo laø phi phaùp? Ñaùp: lôøi noùi cuûa noäi ñaïo laø phaùp, lôøi noùi cuûa ngoaïi ñaïo laø phi phaùp. Phaùp cuûa noäi ñaïo thuaän theo nôi khoâng, thuaän theo voâ ngaõ, thuaän theo Nieát-baøn. Phaùp coøn neân boû, huoáng chi laø lôøi noùi cuûa ngoaïi ñaïo, khieán cho Höõu noái tieáp nhau, laøm cho sinh, giaø, beänh, cheát tieáp noái nhau. Laïi nöõa, kheùo thoï trì danh, cuù, vò, thaân laø Phaùp, khoâng kheùo thoï trì laø phi phaùp. Kheùo thoï trì danh, cuù, vò, thaân coøn boû, huoáng chi khoâng kheùo thoï trì

danh, cuù, vò, thaân? Toân giaû Cuø-sa noùi: Kheùo thoï trì kinh A-haøm, goïi laø phaùp, khoâng kheùo thoï trì goïi laø phi phaùp. Do taêng tröôûng sinh töû neân phaûi boû, huoáng chi laø phi phaùp. Toân giaû Ba-xa noùi: Chaùnh quaùn laø phaùp, khoâng chaùnh quaùn laø phi phaùp. Phaùp cuûa chaùnh quaùn haõy coøn neân boû, huoáng chi laø phaùp khoâng chaùnh quaùn! Laïi nöõa, hoå theïn laø phaùp, khoâng bieát hoå theïn laø phi phaùp. Ba caên thieän laø phaùp, ba caên baát thieän laø phi phaùp. Boán nieäm xöù laø phaùp, boán ñieân ñaûo laø phi phaùp. Naêm caên laø phaùp, naêm caùi laø phi phaùp. Saùu nieäm laø phaùp, saùu aùi thaân laø phi phaùp. Baûy giaùc chi laø phaùp, baûy söû laø phi phaùp. Taùm ñaïo chi laø phaùp, taùm taø chi laø phi phaùp. Chín ñònh thöù lôùp laø phaùp, chín kieát laø phi phaùp. Möôøi nghieäp ñaïo thieän laø phaùp, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän laø phi phaùp. Caùc phaùp nhö theá haõy coøn neân döùt tröø huoáng chi laø phi phaùp. Chöông 3: KIEÀN-ÑOÄ TRÍ

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 237

Phaåm 2: THA TAÂM TRÍ, Phaàn 1:

Theá naøo laø tha nhaân taâm trí? Theá naøo laø Trí nhôù laïi ñôøi tröôùc? Chöông naày vaø vieäc giaûi nghóa chöông, ôû ñaây neân noùi roäng Öu- ba- ñeà- xaù. Hoûi: Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû vì sao ñaõ döïa vaøo hai trí ñeå soaïn luaän naày? Ñaùp: Toân giaû kia ñaõ coù yù muoán nhö theá, tuøy yù muoán cuûa mình maø soaïn luaän, nhöng cuõng khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. YÙ muoán cuûa Toân giaû laø nhaân nôi hai trí ñeå soaïn luaän, töùc luaän veà hai trí, laø trí tha taâm, trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, vì coù yù muoán luaän veà hai trí naày. Choã khaùc cuõng nhaân nôi hai trí aáy ñeå soaïn luaän, nhö luaän veà phaùp trí, tyû trí trong Kieàn-ñoä Caên. Choã khaùc cuõng nhaân nôi hai trí naày maø soaïn luaän, nhö trong Kieàn-ñoä Ñònh ñaõ luaän veà taän trí, trí voâ sinh. ÔÛ choã khaùc cuõng vôùi yù muoán luaän veà boán trí, töùc cuõng nhaân nôi boán trí ñeå soaïn luaän, nhö Kieàn-ñoä Caên, luaän veà Trí Khoå, taäp, dieät, ñaïo. Nhö noùi: Neáu khoå trí laø trí voâ laäu khoå? Cho ñeán neáu ñaïo trí laø trí voâ laäu ñaïo? Choã khaùc, vôùi yù muoán noùi veà taùm trí, töùc nhaân nôi taùm trí ñeå soaïn luaän, nhö trong Kieàn-ñoä Söû, Kieàn-ñoä Ñònh, Kieàn-ñoä Trí ñaõ noùi. ÔÛ choã khaùc, yù muoán noùi veà möôøi trí, töùc nhaân nôi möôøi trí ñeå soaïn luaän. Nhö noùi: Nhaõn caên duøng bao nhieâu trí ñeå bieát? Cuõng nhö thôï goám kheùo leùo, tröôùc heát troän ñaát seùt cho thaät deûo roài ñaët yeân treân baùnh xe, sau ñoù, tuøy yù muoán cuûa mình, taïo ra caùc thöù ñoà duøng. Toân giaû kia cuõng vaäy! Duøng tueä, vaên, tö ñeå quaùn saùt phaùp töôùng, döùt tröø phaàn ngu trong duyeân, tuøy yù muoán cuûa mình, ñeå soaïn luaän khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. Laïi nöõa, hai trí naày do lìa duïc ñöôïc, do phöông tieän ñöôïc, theå laø tu tueä, cuõng laø theå cuûa thaàn thoâng, laø quaû cuûa boán chi, naêm chi thieàn. Laïi nöõa, theå cuûa hai trí naày laø taùnh trí, taùnh kieán. Laïi nöõa, hai trí naày duyeân vôùi moät ñôøi. Tha taâm trí duyeân vôùi ñôøi hieän taïi. Trí nhôù laïi veà ñôøi tröôùc duyeân vôùi ñôøi quaù khöù. Hoaëc noùi raèng: Trí nhôù laïi ñôøi tröôùc laø höõu laäu, voâ laäu thì neân noùi: Do hai trí naày laø höõu laäu, voâ laäu.

Theá naøo laø tha taâm trí? Ñaùp: Neáu trí laø tu, laø quaû cuûa tu, töø tu sinh, ñöôïc khoâng maát. Laø tu: theå laø tu. Laø quaû cuûa tu, nghóa laø quaû cuûa boán chi, naêm chi thieàn. Töø tu sinh, nghóa laø tu taäp. Ñöôïc khoâng maát: Laø ñöôïc roài khoâng xaû. Hoûi: Vì sao khoâng noùi "ñaõ ñöôïc", "seõ ñöôïc" maø chæ noùi nay ñöôïc?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 238

Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, neân bieát laø thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, neáu ñöôïc trí naày, goïi laø ngöôøi ñöôïc ñaïo, goïi laø ngöôøi bieát taâm ngöôøi khaùc, ñieàu ñöôïc noùi trong ñaây chaúng phaûi "Ñaõ ñöôïc", "Seõ ñöôïc" vì maát. Do trí naày bieát "Ñoái töôïng giaùc", "Ñoái töôïng quaùn", "Sôû haønh" cuûa taâm ngöôøi khaùc. Ñoái töôïng giaùc laø Sô thieàn coõi Duïc. Ñoái töôïng quaùn: Laø thieàn trung gian. Sôû haønh: Laø ba thieàn treân. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñoái töôïng giaùc laø Sô thieàn coõi Duïc. Ñoái töôïng quaùn laø töø coõi Duïc cho ñeán Trung gian thieàn. Sôû haønh laø töø coõi Duïc cho ñeán ñeä Töù thieàn. Hoûi: Giaùc, quaùn taâm ngöôøi khaùc, khi duyeân vôùi saéc, thì tha taâm trí cuõng bieát ñöôïc saéc cuûa sôû duyeân cuûa taâm ngöôøi khaùc chaêng? Ñaùp: Theo vaên kinh cuûa phaùp sö nöôùc ngoaøi noùi raèng: Neáu trí nhaän bieát ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû vaø taâm voâ laäu cuûa ngöôøi khaùc hieän tieàn ôû coõi Duïc, coõi Saéc thì ñoù laø tha taâm trí. Hoûi: Vì sao Sa-moân nöôùc Keá-taân khoâng noùi nhö theá? Leõ ra cuõng phaûi noùi nhö theá, nhöng khoâng noùi laø coù yù gì? Ñaùp: Noùi ñoái töôïng giaùc, ñoái töôïng quaùn, sôû haønh, laø noùi veà theå cuûa caùc thieàn kia, khoâng noùi taâm phaùp taâm sôû cuûa xöù nôi sôû duyeân. Phaûi bieát ñuùng nhö thaät. Taâm: Laø taâm soá. Phaùp: Laø soá phaùp. Neân bieát ñuùng nhö thaät: Laø noùi nhaän bieát caûnh giôùi, neân noùi laø moät. Trí bieát taâm ngöôøi khaùc, laø trí, thoâng bieát taâm, cuûa ngöôøi khaùc, neân noùi laø hai. Nghóa laø bieát höõu laäu, voâ laäu, raøng buoäc, giaûi thoaùt, leä thuoäc, khoâng leä thuoäc. Neân noùi ba, nghóa laø thöôïng, trung, haï. Neân noùi boán, nghóa laø quaû cuûa boán thieàn. Neân noùi saùu: laø phaåm thöôïng, trung, haï höõu laäu. Phaåm thöôïng trung haï cuûa voâ laäu. Neân noùi taùm laø höõu laäu, voâ laäu cuûa boán thieàn. Leõ ra noùi chín laø phaåm haï haï, cho ñeán phaåm thöôïng thöôïng. Neân noùi möôøi hai, ñoù laø trong boán thieàn, moãi thieàn ñeàu coù ba thöù, laø thöôïng, trung, haï. Neân noùi möôøi taùm laø höõu laäu coù chín thöù, voâ laäu coù chín thöù. Neân noùi hai möôi boán, laø Sô thieàn höõu laäu coù ba, voâ laäu coù ba, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng vaäy. Neân noùi ba möôi saùu: Sô thieàn coù chín thöù, cho ñeán ñeä Töù thieàn coù chín thöù. Neân noùi baûy möôi hai: höõu laäu cuûa Sô thieàn coù chín, voâ laäu coù chín thöù, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng vaäy. Neáu do ôû thaân, neáu do ôû saùt-na thì coù Voâ löôïng, voâ bieân tha taâm trí. Trong ñaây laø noùi chung moät thöù tha taâm trí ñeå soaïn luaän. Hoûi: Theå cuûa tha taâm trí laø gì? Ñaùp: Theå laø tueä, ñaõ noùi theå taùnh cuûa tha taâm trí. Veà lyù do nay seõ

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 239

noùi: Vì sao goïi laø tha taâm trí? Ñaùp: Vì bieát taâm ngöôøi, neân goïi laø tha taâm trí. Hoûi: Cuõng bieát soá phaùp, vì sao chæ goïi laø bieát taâm ngöôøi? Ñaùp: Vì taâm troâng mong. Taâm troâng mong cuûa ngöôøi tu haønh, sieâng naêng tu phöông tieän, neân muoán bieát taâm ngöôøi khaùc, khoâng troâng mong ôû soá phaùp, cuõng bieát soá phaùp, neân goïi laø trí bieát taâm ngöôøi khaùc. Nhö ngöôøi mong thaáy ñöôïc vua, khoâng mong thaáy quyeán thuoäc vua. Nhöng khi ñaõ thaáy vua roài thì cuõng thaáy quyeán thuoäc. YÙ muoán bieát taâm ngöôøi cuûa ngöôøi tu haønh kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, caùc phaùp ñeàu ñöôïc ñaët teân, moãi phaùp ñeàu coù lyù do cuûa noù: Hoaëc do töï theå, hoaëc do ñoái trò, hoaëc do phöông tieän, hoaëc do töông öng, hoaëc do choã nöông döïa, hoaëc do choã haønh, hoaëc do choã duyeân, hoaëc do haønh, do duyeân. Do töï theå: Nhö caùc trí cuûa naêm aám, boán ñeá. Phaàn coøn laïi giaûi thích noùi roäng nhö treân. Veà giôùi: höõu laäu laø leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ laäu laø khoâng leä thuoäc. Hoûi: Vì sao coõi Voâ saéc khoâng coù tha taâm trí? Ñaùp: Vì coõi Voâ saéc chaúng phaûi nhaân cuûa tha taâm trí, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, vì tha taâm trí nhaân nôi saéc neân sinh, coõi Voâ saéc thì khoâng coù saéc. Veà ñòa: Laø ñòa cuûa boán thieàn caên baûn, khoâng ôû caùc beân cuûa ñòa Voâ saéc. Hoûi: Vì sao trong caùc beân khoâng coù tha taâm trí? Ñaùp: Ñaây laø thaàn thoâng! Neáu coù tam-muoäi, coù theå sinh quaû thaàn thoâng, töùc coù trí naày, vì trong caùc beân khoâng coù ñònh aáy. Hoûi: Taâm cuûa thieàn trung gian duøng söï nhaän bieát naøo ñeå bieát tha taâm trí? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Do ngöôøi cuûa ñòa Sô thieàn bieát ñöôïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Do ngöôøi cuûa ñòa Nhò thieàn bieát ñöôïc. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Do ngöôøi cuûa ñòa Sô thieàn bieát ñöôïc. Vì sao? Vì laø phaùp cuûa moät ñòa. Veà choã nöông döïa: Laø döïa vaøo coõi Duïc, coõi Saéc. Veà thaân haønh, nghóa laø ngöôøi voâ laäu thöïc haønh boán haønh nhö ñaïo v.v... Ngöôøi höõu laäu khoâng haønh duyeân haønh. Veà duyeân, ngöôøi ñòa Sô thieàn duyeân vôùi Sô thieàn, coõi Duïc. Ngöôøi ñòa Nhò thieàn duyeân vôùi coõi Duïc cho ñeán ñeä Nhò thieàn. Ngöôøi ñòa ñeä

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 240

Tam thieàn duyeân vôùi coõi Duïc, cho ñeán ñeä Tam thieàn. Ngöôøi ñòa ñeä Töù thieàn duyeân vôùi coõi Duïc cho ñeán ñeä Töù thieàn. Tha taâm trí khoâng bieát coõi Voâ saéc. Hoûi: Vì sao tha taâm trí khoâng bieát coõi Voâ saéc? Ñaùp: Tha taâm trí khoâng bieát ñöôïc phaùp cuûa ñòa treân. Tha taâm trí cuûa Sô thieàn khoâng bieát ñöôïc taâm cuûa ñeä Nhò thieàn, cho ñeán tha taâm trí cuûa ñeä Tam thieàn khoâng bieát ñöôïc taâm cuûa ñeä Töù thieàn. Hoûi: Sinh coõi Duïc, coõi Saéc, khôûi ñònh Voâ saéc hieän ôû tröôùc. Tha taâm trí coù theå bieát ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû cuûa ñònh Voâ saéc kia khoâng? Ñaùp: Khoâng bieát. Vì sao? Vì luùc ôû quaû ñaõ khoâng bieát thì khi ôû nhaân cuõng vaäy! Veà nieäm xöù: Laø ba nieäm xöù, tröø thaân nieäm xöù. Veà trí: Laø boán trí, laø phaùp trí, tyû trí, ñaïo trí, ñaúng trí. Veà tam-muoäi: Ngöôøi voâ laäu töông öng vôùi ñaïo voâ nguyeän. Ngöôøi höõu laäu thì khoâng töông öng. Veà caên: Ñeàu töông öng chung vôùi ba caên, laø laïc, hyû, xaû caên. Ñôøi laø ba ñôøi. Duyeân vôùi ba ñôøi, laø quaù khöù duyeân quaù khöù, hieän taïi duyeân hieän taïi, vò lai baát sinh, duyeân vôùi ba ñôøi, taát sinh: duyeân vôùi vò

lai. Thieän, baát thieän, voâ kyù: Laø thieän. Duyeân nôi thieän, baát thieän, voâ kyù laø: Duyeân vôùi ba thöù. Leä thuoäc ba coõi vaø khoâng leä thuoäc: Höõu laäu thì leä thuoäc coõi Saéc, coõi Voâ laäu thì khoâng leä thuoäc. Duyeân vôùi leä thuoäc ba coõi vaø khoâng leä thuoäc: Laø duyeân coõi Duïc, coõi Saéc vaø khoâng leä thuoäc. Laø Hoïc, Voâ hoïc, Phi hoïc Phi Voâ hoïc: Laø ba thöù. Duyeân vôùi Hoïc, Voâ hoïc, Phi hoïc Phi Voâ hoïc: Duyeân caû ba thöù. Do kieán ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng döùt: Höõu laäu laø do tu ñaïo döùt, voâ laäu laø khoâng döùt. Duyeân kieán ñaïo, tu ñaïo, khoâng döùt: Ñeàu duyeân caû ba thöù. Duyeân danh, duyeân nghóa: Laø duyeân nghóa. Duyeân nôi thaân mình, thaân ngöôøi vaø chaúng phaûi thaân, laø duyeân vôùi thaân ngöôøi. Laø phöông tieän ñaéc, ly duïc ñaéc: Laø phöông tieän ñaéc cuõng laø ly duïc ñaéc. Ngöôøi Sô thieàn do lìa duïc coõi Duïc ñaéc, cho ñeán ngöôøi ñeä Töù thieàn do lìa duïc cuûa ba thieàn ñaéc. Veà phöông tieän: Duøng phöông tieän hieän ôû tröôùc. Phaät khoâng duøng phöông tieän hieän ôû tröôùc. Bích-chi Phaät duøng phöông tieän phaåm haï, Thanh vaên ñoâi khi duøng phöông tieän phaåm trung, hoaëc duøng phöông tieän

phaåm thöôïng. Hoûi: Phöông tieän cuûa tha taâm trí laø sao? Ñaùp: Nhö Luaän Thi Thieát noùi: Ñaàu tieân, haønh giaû nhaän laáy töôùng cuûa thaân mình, neáu thaân coù saéc nhö theá, thì seõ coù taâm nhö theá. Neáu ñaõ coù taâm nhö theá, thì thaân seõ coù saéc nhö theá. Ñaõ nhaän laáy töôùng cuûa thaân mình roài, cuõng nhaän laáy töôùng cuûa thaân ngöôøi. Neáu thaân ngöôøi khaùc coù saéc nhö theá, ñöông nhieân seõ coù taâm nhö theá. Neáu ñaõ coù taâm nhö theá, thì thaân seõ coù saéc nhö theá. Nhaän laáy töôùng nhö theá roài, nghó raèng nhö vaày: Nay chuùng sinh naày do quaùn naøo? Ñoái töôïng phaân bieät naøo? Luùc nghó nhö theá roài, nhaän bieát nhö thaät laø chuùng sinh naày nghó raèng nhö theá, phaân bieät nhö theá. Ñoù goïi laø tha taâm trí. Kinh Maõn Töùc Taäp Phaùp cuõng noùi: Phöông tieän cuûa tha taâm trí laø theá naøo? Ñaùp: Quaùn naêm thuû aám laø khoå, khoâng, voâ thöôøng, voâ ngaõ. Quaùn trí voâ laäu nhö vaäy. Hoûi: Tha taâm trí duyeân vôùi trí boán ñeá, vì sao chæ noùi duyeân vôùi khoå trí? Ñaùp: Leõ ra phaûi noùi laø ñeàu duyeân maø khoâng noùi, neân bieát laø thuyeát naày chöa troïn veïn. Laïi nöõa, thuyeát naày ñaàu tieân khôûi phöông tieän nhaäp phaùp. Neáu noùi duyeân vôùi khoå trí, neân bieát cuõng noùi duyeân vôùi trí khaùc. Hoûi: Phöông tieän tröôùc vaø phöông tieän sau, coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Phöông tieän ñaõ noùi ôû tröôùc daãn ñeán höõu laäu, voâ laäu, phöông tieän noùi sau naày, hoaøn toaøn laø voâ laäu. Laïi nöõa, phöông tieän sau toát ñeïp, vöôït hôn phöông tieän tröôùc. Hoûi: Neáu maét khoâng thaáy saéc coù theå bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc hay khoâng? Ñaùp: bieát ñöôïc. Vì tai nghe ñöôïc tieáng noùi cuûa ngöôøi ñoù. Neáu maét khoâng thaáy saéc, tai khoâng nghe tieáng thì coù theå bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc hay khoâng? Ñaùp: Bieát, vì duøng muõi ñeå ngöûi muøi cuûa ngöôøi aáy. Neáu maét, tai, muõi khoâng thaáy saéc, nghe tieáng, ngöûi muøi, thì coù theå bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc hay khoâng? Ñaùp: Bieát, vì duøng löôõi neám vò. Neáu khoâng thaáy saéc, nghe tieáng, ngöûi muøi höông, neám bieát vò, thì coù theå bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc hay khoâng? Ñaùp: Bieát ñöôïc, vì

duøng thaân xuùc chaïm. Neáu maét khoâng thaáy saéc, cho ñeán thaân khoâng xuùc chaïm, thì coù theå

bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc hay khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng bieát. Vì sao? Vì tha taâm trí nhaân nôi saéc. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Luùc söû duïng phöông tieän thì khoâng bieát, nhöng ñaày ñuû thì bieát. Hoûi: Vì sao tha taâm trí luùc söû duïng phöông tieän laïi nhaân nôi saéc sinh? Ñaùp: Vì nhaân thoâ ñöôïc nhaäp teá, neân tha taâm trí khi duøng phöông tieän thì duyeân vôùi chính mình, luùc ñaày ñuû thì voâ duyeân vôùi chính mình. Hoûi: Vì sao luùc söû duïng phöông tieän, tha taâm trí duyeân vôùi chính mình, luùc ñaày ñuû thì voâ duyeân chính mình? Ñaùp: Vì tha taâm trí voâ duyeân sôû duyeân, sôû haønh cuûa taâm cuûa ngöôøi khaùc. Neáu tha taâm trí duyeân vôùi sôû duyeân, sôû haønh cuûa taâm ngöôøi khaùc, thì cuõng coù theå goïi laø töï taâm trí. Voán ñaõ töøng ñöôïc möôøi laêm thöù phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu: Coõi Duïc coù ba thöù, laø thöôïng, trung, haï, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng coù ba thöù. Tha taâm trí höõu laäu phaåm haï cuûa ñòa Sô thieàn bieát ba thöù phaùp taâm, taâm sôû coõi Duïc, vaø bieát phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu phaåm haï cuûa Sô thieàn. Phaåm trung: Bieát ba thöù taâm coõi Duïc, bieát hai thöù phaåm trung, haï cuûa Sô thieàn. Phaåm thöôïng: Bieát ba thöù coõi Duïc, ba thöù cuûa Sô thieàn. Nhö Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn. Phaåm thöôïng: Bieát möôøi laêm thöù, nhö voán ñaõ töøng khôûi taâm höõu laäu, coù möôøi laêm thöù. Chöa töøng ñöôïc taâm höõu laäu cuõng coù möôøi laêm thöù. Taâm voâ laäu coù möôøi hai thöù. Ñòa Sô thieàn coù ba thöù laø thöôïng, trung, haï, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng vaäy. Taâm voâ laäu phaåm haï cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn bieát taâm voâ laäu phaåm haï cuûa ñòa Sô thieàn, cuõng bieát phaåm haï cuûa Nhò thieàn. Ñeä Nhò thieàn, phaåm trung, bieát hai thöù trung, haï cuûa Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn. Phaåm thöôïng: Bieát ba thöù thöôïng, trung, haï cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn. Bieát ñeä Nhò thieàn, cho ñeán ñeä Töù thieàn. Phaåm thöôïng: Bieát möôøi hai thöù phaùp taâm, taâm sôû voâ laäu. Hoûi: Vì sao tha taâm trí höõu laäu phaåm haï, bieát ba thöù ñòa döôùi vaø ngöôøi phaåm haï cuûa ñòa mình? tha taâm trí phaåm haï voâ laäu, bieát phaùp taâm, taâm sôû phaåm haï, cuûa ñòa phaåm haï vaø ngöôøi phaåm haï cuûa ñòa mình, chaúng phaûi trung, thöôïng? Ñaùp: Taâm, phaùp taâm sôû höõu laäu khaùc, phaùp taâm, taâm sôû voâ laäu khaùc. Trong moät thaân coù theá coù ba thöù phaùp taâm, taâm sôû höõu laäu, phaùp taâm, taâm sôû voâ laäu. Do caên neân khaùc nhau. Neáu laø caên taùnh phaåm haï, seõ khoâng coù caên taùnh phaåm trung, thöôïng, cho ñeán neáu laø caên taùnh phaåm

thöôïng, thì khoâng coù caên phaåm trung, haï. Tha taâm trí khoâng bieát thaéng ñòa, thaéng caên, taâm ngöôøi thuø thaéng! Thaéng ñòa laø tha taâm trí cuûa ñòa Sô thieàn. Khoâng bieát phaùp taâm, taâm sôû cuûa ñòa ñeä Nhò thieàn, cho ñeán ñòa ñeä Tam thieàn khoâng bieát phaùp taâm, taâm sôû cuûa ñòa ñeä Töù thieàn. Thaéng caên laø tha taâm trí cuûa caên taùnh phaåm haï, khoâng bieát phaùp taâm, taâm sôû cuûa

caên baäc trung, thöôïng. Ngöôøi thuø thaéng laø tha taâm trí cuûa ngöôøi Höõu hoïc, khoâng bieát phaùp taâm, taâm sôû cuûa ngöôøi Voâ hoïc. Hoûi: Tha taâm trí cuûa taát caû ngöôøi Voâ hoïc, ñeàu bieát ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû cuûa ngöôøi Höõu hoïc chaêng? Ñaùp: Khoâng bieát! Thôøi giaûi thoaùt khoâng bieát taâm Kieán ñaùo. Kieán ñaùo khoâng bieát taâm cuûa Thôøi giaûi thoaùt. Vì sao? Vì Kieán ñaùo ñoái vôùi Thôøi giaûi thoaùt thì caên vöôït hôn. Thôøi giaûi thoaùt ñoái vôùi ngöôøi Kieán ñaùo thì hôn. Hoûi: Ngöôøi Höõu hoïc khôûi taâm ñeä Nhò thieàn hieän ôû tröôùc. Ngöôøi Voâ hoïc khôûi taâm Sô thieàn hieän ôû tröôùc, laø xoay vaàn nhaän bieát nhau chaêng? Ñaùp: Khoâng bieát! Vì sao? Vì ngöôøi Voâ hoïc ñoái vôùi ngöôøi hoïc thì vöôït hôn. Ngöôøi Höõu hoïc ñoái vôùi ngöôøi Voâ hoïc thì vöôït hôn veà ñòa. Thanh vaên khôûi phaùp taâm, taâm sôû cuûa ñeä Nhò thieàn hieän ôû tröôùc. Ñöùc Phaät khôûi phaùp taâm, taâm sôû cuûa Sô thieàn hieän ôû tröôùc, coù xoay vaàn bieát nhau khoâng? Ñaùp: Khoâng bieát. Vì sao? Vì Phaät ñoái vôùi Thanh vaên thì hôn veà caên. Thanh vaên ñoái vôùi Phaät thì hôn veà ñòa. Coõi Duïc coù boán thöù taâm bieán hoùa, laø quaû cuûa Sô thieàn, cho ñeán quaû cuûa ñeä Töù thieàn. Tha taâm trí cuûa ñòa Sô thieàn coù bieát boán thöù taâm naày khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Bieát. Vì sao? Vì ñeàu laø taâm coõi Duïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Chæ bieát quaû Sô thieàn, quaû khaùc thì khoâng bieát. Vì sao? Vì ñaõ khoâng bieát nhaân, thì quaû cuõng khoâng bieát! Taát caû taâm voâ laäu cuûa Phaät vaø taâm höõu laäu khoâng heà ñöôïc khoâng coù tha taâm trí, vaãn coù theå bieát. Vôùi taâm höõu laäu ñaõ töøng ñöôïc, Phaät muoán cho ngöôøi khaùc bieát, thì bieát. Neáu Phaät muoán cho ngöôøi caên cô chaäm luït bieát, ngöôøi coù caên cô nhaïy beùn khoâng bieát, thì ngöôøi caên cô chaäm luït ñöôïc bieát, ngöôøi caên cô nhaïy beùn khoâng bieát. Ñöùc Phaät muoán khieán Taùt- Ba-Ñaït bieát, Xaù-lôïi-phaát khoâng bieát, thì Taùt-Ba-Ñaït bieát, Xaù-lôïi-phaát khoâng bieát. Muoán cho suùc sinh ñöôïc bieát, con ngöôøi khoâng bieát, thì suùc sinh bieát, con ngöôøi khoâng bieát. Laøm sao bieát ñöôïc ñieàu ñoù?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 244

Coù kinh noùi: Ñöùc Phaät truù taïi Tinh xaù Caêng-Ca, thuoäc thaønh Na- Ñeà-Ca-Daï. Coù raát nhieàu Tyø-kheo ñeàu ñeå baùt ôû ngoaøi trôøi vaø baùt cuûa Ñöùc Theá toân ñeå ôû ngoaøi trôøi. Baáy giôø, coù moät con khæ töø treân caây Sa-la nhaûy xuoáng, ñeán choã ñeå baùt. Caùc Tyø-kheo vì sôï noù laøm beå baùt neân cuøng nhau ngaên khoâng cho khæ tôùi. Ñöùc Theá toân baûo caùc Tyø-kheo: Caùc thaày ñöøng ngaên caûn, vì con khæ naày khoâng laøm beå baùt cuûa caùc thaày ñaâu! Khi ñoù, khæ oâm laáy baùt cuûa Ñöùc Theá toân, roài chaäm raûi treøo trôû leân caây, ñöïng ñaày maät, ñem daâng leân Ñöùc Theá toân. Ñöùc Phaät khoâng thoï vò maät coøn xen laãn do truøng. Ñöùc Theá toân lieàn khôûi taâm theá tuïc: “Muoán ñöôïc khöû truøng”. Khæ bieát ñöôïc yù Phaät, khæ beøn böng baùt maät ñi qua moät phía, loaïi boû truøng trong maät, laïi ñem daâng leân. Ñöùc Theá toân cuõng khoâng nhaän, vì chöa ñöôïc taùc tònh. Ñöùc Theá toân laïi khôûi taâm theá tuïc: “Neáu khæ naày duøng nöôùc “taùc tònh”, thì ta seõ nhaän”. Khæ bieát ngay taâm Phaät, lieàn duøng nöôùc “taùc tònh”, Phaät beøn thoï, vì maät kia ñaõ saïch. Do Ñöùc Theá toân ñaõ nhaän baùt maät, neân khæ caûm thaáy voâ cuøng hoan hyû, ñöùng leân chaïy nhaûy, muùa men,

roài rôi xuoáng haàm maø cheát, ñöôïc sinh laøm ngöôøi, xuaát gia trong phaùp Phaät, chöùng ñöôïc quaû A-la- haùn, teân laø Ma-ñaàu-baø-töù-tra. Do vieäc naày, neân Toân giaû Ba-tyø-xa ñaõ laøm keä khen ngôïi Ñöùc Phaät: Muoán cho ngöôøi, trôøi bieát taâm Phaät Tuøy nieäm cuûa hoï, ñeàu hay bieát Neáu nhaäp caùc thieàn, ñònh saâu maàu Khoâng coù ai, bieát ñöôïc taâm Phaät! Hoûi: Ñöùc Phaät coù vì tha taâm trí ñeå bieát ñöôïc taâm Phaät khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng ñöôïc! Vì sao? Vì theá gian khoâng coù hai vò Phaät! Laïi coù ngöôøi noùi: Ñöôïc! Vì coù theå duyeân, khoâng do khôûi hieän ôû tröôùc. Bích-chi Phaät, nhö thuù Khaùt-giaø moät söøng xuaát theá, chaúng khaùc gì Phaät. Neáu noùi raèng: Raát nhieàu caùc baäc xuaát theá ñeàu coù tha taâm trí duyeân vôùi taâm cuûa Bích-chi Phaät, cuõng coù theå duyeân, cuõng coù theå khôûi hieän ôû tröôùc. Thanh vaên coù tha taâm trí bieát ñöôïc taâm cuûa Thanh vaên, cuõng coù theå duyeân, cuõng coù theå khôûi hieän ôû tröôùc. Taát caû taâm voâ laäu cuûa Phaät vaø taâm höõu laäu khoâng heà ñöôïc, taâm coõi Voâ saéc, khoâng coù tha taâm trí, nhöng coù theå bieát ñöôïc taâm naày. Chuùng sinh hoaëc coù sinh, coù dieät. Sinh, nghóa laø chuùng sinh sinh

coõi Duïc, coõi Saéc vaø ngöôøi phaøm phu sinh nôi coõi Voâ saéc, laø seõ ñöôïc tha taâm trí phaûi khoâng? Ñaùp: Do hai vieäc, neân seõ ñöôïc: 1. Do coù theå duyeân. 2. Do haønh hieän tieàn. Hoûi: Dieät, nghóa laø baäc Thaùnh sinh coõi Voâ saéc, neáu baäc Thaùnh naày nhaäp Nieát-baøn thì seõ ñöôïc tha taâm trí phaûi khoâng? Ñaùp: Seõ khoâng ñöôïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Seõ ñöôïc! Vì chuû theå duyeân, khoâng do haønh hieän tieàn! Lôøi bình: Khoâng neân noùi nhö theá: Seõ ñöôïc, khoâng haønh hieän tieàn! Thaø noùi khoâng ñöôïc, khoâng neân noùi ñöôïc maø khoâng phaûi haønh hieän ôû tröôùc. Coù caûnh giôùi laø choã bieát cuûa tha taâm trí cuûa Phaät, chaúng phaûi choã bieát cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät. Coù caûnh giôùi laø choã bieát nôi tha taâm trí cuûa Phaät, Bích-chi Phaät, chaúng phaûi choã bieát cuûa Thanh vaên. Coù caûnh giôùi laø nôi choã bieát cuûa tha taâm trí cuûa Thanh vaên, Bích-chi Phaät, Phaät. Nhö kinh noùi: Tyø-kheo neân bieát! Trong nuùi Tuyeát coù choã nhö theá, nôi loaøi khæ khoâng theå haønh, con ngöôøi cuõng khoâng theå haønh. Coù choã loaøi khæ coù theå haønh, con ngöôøi thì khoâng theå. Coù nôi khæ coù theå haønh vaø con ngöôøi cuõng coù theå haønh. Nuùi Tuyeát duï nhö caûnh giôùi, khæ duï nhö Bích-chi Phaät, con ngöôøi duï nhö Thanh vaên. Nghóa nhö theá, nay seõ hieån baøy roõ. Kieán ñaïo coù möôøi laêm taâm. Tha taâm trí bieát phaùp töông töï. Ngöôøi höõu laäu bieát höõu laäu, ngöôøi voâ laäu bieát voâ laäu. Ngöôøi ñaõ töøng ñöôïc bieát ñaõ töøng ñöôïc. Ngöôøi khoâng heà ñöôïc bieát khoâng heà ñöôïc. Ngöôøi phaàn phaùp trí: Bieát phaàn phaùp trí. Ngöôøi phaàn tyû trí: Bieát phaàn tyû trí. Tha taâm trí cuûa ngöôøi Thanh vaên, bieát hai taâm trong kieán ñaïo. Bích-chi Phaät bieát boán taâm. Ñöùc Phaät bieát thöù lôùp moãi taâm. Vì sao? Vì Bích-chi Phaät, Thanh vaên ñeàu duøng phöông tieän hieän ôû tröôùc. Phaät khoâng duøng phöông tieän hieän ôû tröôùc. Ngöôøi tu haønh nhaäp Kieán ñaïo taïo ra phöông tieän. Thanh vaên nhaäp tha taâm trí cuûa phaàn phaùp trí taïo ra phöông tieän. Haønh giaû ñaõ nhaäp kieán ñaïo. Thanh vaên khôûi trí phaàn phaùp, tha taâm trí hieän ôû tröôùc, coù theå bieát hai

taâm cuûa haønh giaû, laø khoå phaùp nhaãn vaø khoå phaùp trí. Haønh giaû nhaäp phaàn tyû trí, ngöôøi Thanh vaên vì phaàn tyû trí, tha taâm trí taïo ra phöông tieän. Haønh giaû ñaõ nhaäp phaàn tyû

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 246

trí, ngöôøi Thanh vaên khôûi phaàn tyû trí, tha taâm trí hieän ôû tröôùc, vì muoán bieát khoå tyû nhaãn môùi bieát ñaïo tyû trí. Haønh giaû vì Kieán ñaïo taïo ra phöông tieän. Bích-chi Phaät vì phaàn phaùp trí, tha taâm trí maø taïo ra phöông tieän. Haønh giaû ñaõ nhaäp kieán ñaïo, Bích-chi Phaät khôûi phaàn phaùp trí, tha taâm trí hieän ôû tröôùc, bieát hai taâm cuûa haønh giaû, laø khoå phaùp nhaãn, khoå phaùp trí. Ngöôøi tu haønh nhaäp Phaàn tyû trí, Bích-chi Phaät vì phaàn tyû trí, tha taâm trí taïo phöông tieän. Haønh giaû ñaõ nhaäp phaàn tyû trí, Bích-chi Phaät khôûi phaàn tyû trí, tha taâm trí hieän ôû tröôùc. Vì muoán bieát khoå tyû nhaãn, môùi bieát dieät tyû nhaãn, dieät tyû trí. Ñöùc Phaät khoâng duøng phöông tieän, maø taát caû coâng ñöùc ñeàu hieän ôû tröôùc. Nhö haønh giaû thì nhaát nhaát ñeàu theo thöù lôùp khôûi kieán ñaïo hieän ôû tröôùc, Ñöùc Theá toân duøng tha taâm trí, moãi moãi theo thöù lôùp maø bieát. Ñöùc Phaät duøng töôùng chung ñeå bieát veà ba thöù ñaïo, cuõng duøng töôùng rieâng ñeå bieát. Bích-chi Phaät cuõng bieát ba thöù ñaïo: Ñoái vôùi ñaïo Thanh vaên, Bích-chi Phaät, duøng töôùng chung, töôùng rieâng ñeå bieát. Ñoái vôùi Phaät ñaïo, thì duøng töôùng chung ñeå bieát, khoâng duøng töôùng rieâng. Thanh vaên cuõng bieát ba thöù ñaïo. Ñoái vôùi ñaïo Thanh vaên, duøng töôùng chung, töôùng rieâng ñeå bieát. Ñoái vôùi ñaïo Bích-chi Phaät vaø Phaät, duøng töôùng chung ñeå bieát, khoâng duøng töôùng rieâng. Hoûi: Luùc Thanh vaên kieán ñaïo ñeá, laø ñaõ thaáy ñaïo Phaät, ñaïo Bích- chi Phaät hay khoâng? Neáu thaáy thì vì sao tha taâm trí khoâng bieát? Neáu khoâng thaáy thì laøm sao ñöôïc duyeân vôùi tín khoâng hö hoaïi kia? Ñaùp: Neân noùi laø thaáy. Hoûi: Neáu vaäy thì taïi sao tha taâm trí khoâng bieát? Ñaùp: Vì trí nhaän bieát veà töôùng chung thaáy. Tha taâm trí laø trí bieát veà töôùng rieâng. Taát caû tha taâm trí cuûa moät chuùng sinh, bieát ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû cuûa taát caû chuùng sinh. Khi bieát, laø bieát theå cuûa söï thoï hay bieát caùc saùt- na cuûa thoï? Neáu chæ bieát theå cuûa thoï, caùc thoï khaùc seõ khoâng ñöôïc nhaän bieát, thì laøm sao bieát? Neáu bieát caùc saùt-na cuûa thoï thì sao töï thaân chaúng phaûi nhieàu thaân? Thaân mình, nhieàu thaân, tha taâm trí cuûa ta, vôùi theå cuûa noù coù hai möôi moát thöù. Bieát söï thoï moät saùt-na cuûa moät chuùng sinh, nhö söï thoï moät saùt-na, söï thoï taát caû saùt-na khaùc cuõng vaäy. Nhö söï thoï saùt-na, thì saùt-na phaùp taâm, taâm sôû khaùc cuõng theá. Nhö phaùp taâm, taâm sôû cuûa moät chuùng sinh thì phaùp taâm, taâm sôû cuûa nhöõng chuùng sinh khaùc cuõng vaäy. Tha taâm trí cuûa ta ñi chung phaùp taâm, taâm sôû töùc laø nhieàu. Taát caû chuùng sinh, nhö soá nhieàu phaùp taâm, taâm sôû cuûa ta, thì thaân, choã nöông döïa leõ ra cuõng nhieàu?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 247

Ñaùp: Neân noùi raèng: Bieát theå cuûa thoï. Hoûi: Neáu vaäy thì nhöõng ñoái töôïng khaùc khoâng bieát thoï laøm sao nhaän bieát? Ñaùp: Neáu bieát thoï khaùc, thì

khoâng coù vieäc naày! Vì khi bieát, chæ bieát veà choã bieát! Laïi coù ngöôøi noùi: Bieát caùc saùt-na cuûa thoï. Hoûi: Neáu vaäy thì laøm sao thaân mình chaúng phaûi ña soá? Ñaùp: Ña soá thì coù loãi gì? Vì sao? Vì nhö theå nôi tha taâm trí cuûa ta coù hai möôi moát thöù bieát phaùp taâm, taâm sôû cuûa taát caû chuùng sinh. Theå cuûa tha taâm trí nôi taát caû chuùng sinh cuõng coù hai möôi moät thöù bieát ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû cuûa ta. Cho neân khoâng coù loãi. Hoûi: Tha taâm trí laø duyeân quaù khöù, duyeân vò lai, hay duyeân hieän taïi? Ñaùp: Duyeân hieän taïi. Hoûi: Neáu vaäy thì kinh naày ñaõ noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Phaùp quaù khöù, vò lai ñöôïc chín trí bieát? Ñaùp: Kinh naày neân noùi raèng: Phaùp quaù khöù, vò lai ñöôïc taùm trí bieát, tröø dieät trí, tha taâm trí. Maø khoâng noùi laø coù yù gì? Vì tuøy duyeân maø noùi. Phaùp quaù khöù, duyeân quaù khöù, phaùp vò lai, duyeân vò lai. Neáu nhö ñaõ noùi, tha taâm trí bieát ba saùt-na, ñoù laø bieát saùt-na hieän taïi, theo thöù lôùp tröôùc dieät, theo thöù lôùp seõ sinh. Kinh naày neân noùi nhö theá! Hoûi: Tha taâm trí duyeân moät phaùp hay duyeân nhieàu phaùp? Neáu duyeân moät phaùp thì kinh ñaõ noùi, laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Taâm coù duïc, bieát nhö thaät laø taâm coù duïc. Neáu cuøng luùc bieát duïc, cuõng bieát taâm haù chaúng phaûi bieát nhieàu phaùp hay sao? Kinh khaùc noùi laøm sao hieåu? Nhö noùi: Ngay luùc Ñöùc Theá toân nhôù laïi, bieát khaép yù nghó trong taâm chuùng taêng, neáu duyeân nhieàu phaùp thì laøm sao theå laø ba nieäm xöù? Ñaùp: Neân noùi theá naày: Duyeân vôùi moät phaùp. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao hieåu ñöôïc kinh Phaät? Nhö noùi: Bieát ñuùng nhö thaät taâm coù duïc? Ñaùp: Vì taâm töông öng vôùi duïc, neân goïi laø taâm coù duïc. Neáu bieát duïc thì khoâng bieát taâm, neáu bieát taâm thì khoâng bieát duïc, nhö quaùn aùo nhô! Neáu quaùn nhô, thì khoâng quaùn aùo, neáu quaùn aùo thì khoâng quaùn nhô! Taâm coù duïc kia cuõng gioáng nhö theá. Kinh khaùc laïi noùi laøm sao hieåu ñöôïc? Nhö noùi: Ngay luùc Ñöùc Theá Toân nhôù laïi, bieát khaép yù nghó trong taâm cuûa chuùng taêng? Ñaùp: Do tyû töôùng maø bieát chöù chaúng phaûi duøng tha taâm trí. Ñöùc

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 248

Theá Toân duøng tha taâm trí quaùn taâm cuûa moät Tyø-kheo ñang an truï trong ñaïo vaéng laëng. Keá laø duøng trí tyû töôùng ñeå bieát taâm cuûa caùc Tyø-kheo cuõng theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân khoâng duøng tha taâm trí ñeå bieát, cuõng khoâng duøng trí tyû töôùng ñeå bieát, maø duøng trí nguyeän ñeå bieát. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân khoâng duøng tha taâm trí, trí tyû töôùng, trí nguyeän ñeå bieát. Khi Ñöùc Theá Toân ñöôïc taän trí, ñöôïc phaùp taâm, taâm sôû voâ kyù khoâng aån moät khoâng heà ñöôïc coõi Duïc, cuõng khoâng nhaäp thieàn, cuõng khoâng khôûi thaàn thoâng hieän ôû tröôùc. Ngay luùc nhôù laïi vaãn bieát khaép taâm cuûa caùc Tyø-kheo taêng. Laïi coù ngöôøi noùi: Do bieát nhieàu phaùp. Hoûi: Neáu vaäy thì laøm sao theå laø ba nieäm xöù? Ñaùp: Luùc phöông tieän ñaàu laø thoâng cuûa ba nieäm xöù. Neáu ñaày ñuû laø duyeân chung phaùp nieäm xöù. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Heát thaûy tha taâm trí duyeân vôùi moät phaùp, laø quaùn töôùng rieâng, duyeân hieän taïi, duyeân phaùp taâm, taâm sôû cuûa ngöôøi khaùc. Trong kieán ñaïo thì khoâng, trong tu ñaïo, khoâng töông öng vôùi tam- muoäi Khoâng,

voâ töôùng, khoâng goàm nhieáp taän trí, trí voâ sinh. Trong ñaïo voâ ngaïi, khoâng coù tha taâm trí. Veà phaùp neân laø nhö theá. Theá naøo laø trí nhôù laïi ñôøi tröôùc? Ñaùp: Neáu trí laø tu, laø quaû cuûa tu, töø tu sinh, ñöôïc roài khoâng maát. Do trí naày neân nhôù laïi ñeán voâ soá ñôøi soáng trong quaù khöù, vôùi töôùng maïo nhö theá, ñoù goïi laø trí nhôù laïi ñôøi tröôùc. Vieäc hoûi ñaùp trong ñaây noùi roäng nhö tha taâm trí. Theá naøo laø töôùng nhö theá? Maïo nhö theá? Ñaùp: Töôùng nhö theá, nghóa laø höõu cuûa thôøi gian tröôùc. Maïo nhö theá nghóa laø trung höõu. Laïi coù ngöôøi noùi: Töôùng nhö theá laø Trung höõu. Maïo nhö theá laø Höõu cuûa thôøi gian tröôùc. Vì sao? Vì Höõu cuûa thôøi gian tröôùc coù theå baûo cho ngöôøi ta bieát. Ñaây laø maïo sai khaùc giöõa Saùt-lôïi, Baø-la-moân, Tyø-Xaù, Thuû ñaø Nhö kinh noùi: Phaät baûo Toân giaû A-nan: Neáu coù töôùng nhö theá, maïo nhö theá ñöôïc laäp baøy goïi laø saéc thaân. Neáu voâ töôùng nhö theá, maïo nhö theá coù theå laäp baøy thì coù xuùc ñoái hay khoâng? Ñaùp: Khoâng! Kinh kia noùi: Noäi nhaäp laø töôùng, ngoaïi nhaäp laø maïo. Laïi coù ngöôøi noùi: Kinh kia noùi: Noäi nhaäp laø maïo, ngoaïi nhaäp laø töôùng. Vì sao? Vì noäi nhaäp neân noùi caùc thöùc coù töôùng khaùc nhau. Nhö noùi: Tröø ngaàn aáy vieäc treân!

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA - Quyeån 49 249

ÔÛ ñaây voâ töôùng maïo nhö theá, do vaäy neân boû. Nhö noùi: Neáu duøng töôùng nhö theá maïo nhö theá, nhaäp Sô thieàn. Töôùng nhö theá laø phöông tieän, maïo nhö theá laø sôû duyeân. Nhö keä noùi: Neáu thaønh töïu taùm trí Töôùng maïo möôøi saùu haønh Nhö vaøng Dieâm-phuø-ñaøn Khoâng theå noùi loãi aáy. Tueä noùi trong ñaây, goïi laø töôùng maïo. Voâ soá ñôøi soáng trong quaù khöù: Laø noùi caûnh giôùi cuûa trí nhôù laïi ñôøi tröôùc. Leõ ra noùi laø moät. Trí nhôù laïi ñôøi tröôùc ñöôïc thoâng cuûa trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, nhôù laïi minh cuûa ñôøi tröôùc, nhôù laïi löïc cuûa ñôøi tröôùc. Leõ ra noùi laø hai, ñoù laø ñaõ töøng ñöôïc, khoâng heà ñöôïc. Neân noùi ba laø: Thöôïng, trung, haï. Neân noùi boán laø: Quaû Sô thieàn, cho ñeán quaû ñeä Töù thieàn. Neân noùi laø saùu: Ñaõ töøng ñöôïc coù ba thöù, khoâng heà ñöôïc coù ba thöù, laø phaåm thöôïng, trung, haï. Neân noùi laø taùm: Ñòa Sô thieàn coù hai thöù, ñoù laø ñaõ töøng ñöôïc, khoâng heà ñöôïc, cho ñeán ñòa Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neân noùi chín, ñoù laø phaåm haï, haï, cho ñeán phaåm thöôïng, thöôïng. Neân noùi laø möôøi hai: Sô thieàn coù ba thöù laø: Thöôïng, trung, haï, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neân noùi möôøi taùm: Ñaõ töøng ñöôïc coù chín thöù, khoâng heà ñöôïc coù chín thöù. Neân noùi hai möôi boán: Sô thieàn coù saùu thöù, ñoù laø ñaõ töøng ñöôïc coù ba thöù, khoâng heà ñöôïc coù ba thöù, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neân noùi laø ba möôi saùu: Sô thieàn coù chín thöù, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng gioáng nhö theá. Neân noùi laø baûy möôi hai: Sô thieàn ñaõ töøng ñöôïc coù chín thöù, khoâng heà ñöôïc coù chín thöù, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng theá. Neáu ôû thaân, hoaëc ôû saùt-na, thì seõ coù Voâ löôïng voâ bieân trí nhôù laïi ñôøi tröôùc. Trong aáy, nhaân noùi chung veà moät trí nhôù laïi ñôøi tröôùc ñeå soaïn luaän. Hoûi: Theå taùnh cuûa trí nhôù laïi ñôøi tröôùc laø gì? Ñaùp: Theå taùnh laø tueä. Do söùc cuûa nieäm nhieàu neân goïi laø trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, nhö theå taùnh cuûa nieäm xöù laø tueä, do söùc cuûa nieäm nhieàu,

neân goïi laø nieäm xöù. Nhö theå taùnh cuûa nieäm A-Na-Ba-Na laø tueä, do söùc cuûa nieäm nhieàu neân goïi laø nieäm A na ba na. Theå taùnh cuûa nieäm nhôù laïi ñôøi tröôùc laø tueä, nhöng do söùc cuûa nieäm nhieàu, neân goïi laø nhôù laïi ñôøi tröôùc. Theå taùnh cuûa

tröø saéc töôûng laø tueä, do söùc töôûng nhieàu, neân goïi laø tröø saéc töôûng. Nhö vaäy, theå taùnh cuûa trí nhôù laïi ñôøi tröôùc laø tueä, do söùc cuûa nieäm nhieàu, neân goïi laø trí nhôù laïi ñôøi tröôùc. Ñoù laø theå taùnh cuûa trí nhôù laïi ñôøi tröôùc, cho ñeán noùi roäng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.